

Bilgelik Okumaları Kadimden Orta Çağ'a

Dr. İrfan PAKSOY

Ankara, Alka Yayınevi, 2020, 292 Sayfa, ISBN:978-605-061-854-9

Fatma Hilal BİCİL*

1962 yılında Kahramanmaraş'ta doğan, ilk ve orta öğretimini de burada tamamlayan yazarımız, lisans eğitimini Hava Harp Okulu'nda sürdürmüş ve 1984 yılında Hava Kuvvetlerinde subay olarak göreve başlamıştır. Meslek hayatı boyunca, Milli Savunma Bakanlığı Dış Tedarik Daire Başkanlığı, Genelkurmay Lojistik Başkanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetlerini temsilen İrtibat Subaylığı yaparak Türk ordusunda çeşitli görevlerde bulunmuştur.

1993 yılında Hava Harp Akademisi'ni tamamlamış ve Kurmay Subay olmuştur. 2007-2009, 2011-2012 dönemlerinde de Milli Güvenlik Akademisi'nde Öğretim Elemanı ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Başkanlığı da yapmıştır.

2003 yılında, Erciyes Üniversitesi Tarih Bölümü Türkiye Cumhuriyeti Ana Bilim Dalında başladığı doktora eğitimini 2008 yılında tamamlamış ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Doktoru unvanını almıştır.

2017'de Ankara Üniversitesi Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini *1858 Arazi Kanunnamesi Bağlamında Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Arazi Mülkiyet Sistemi* konulu çalışmasını 2020 yılında tamamlamış olup hala günümüzde Ankara Üniversitesi'nde öğretim elemanı olarak görev yapmaktadır.

Kitabın içeriğine bakacak olursak İrfan Paksoy'un yazarlığını yaptığı bu eserin içerisinde önsöz,

---

* Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Tarih Bölümü, bicilhilal@gmail.com

içindekiler ve en sonda kaynakça ile son bulan bir kitap olduğunu görmekteyiz. Yazarımız önsözde bu kitabı yazma sebebinden bahsederken aynı zamanda kitabının okuyucuyla buluşmasına vesile olan isimlere de teşekkürlerini iletmiştir.

Yazarımız bilgeliği, *bilgi hiyerarşisinde en üstte yer alan bir değer ve zenginlik* olarak tanımlar. Bu bilgelik teriminin Batı'da *Wisdom*, İslam dünyasında ise *Hikmet* olarak ifade edildiğinin bilgisini de bu kısımda okuyucuya sunmuştur. İnsanın yaşayan bir varlık olması, geçmişten günümüze hayat ve ona dair ilgi alanına giren her şey hakkında bir anlam arayışı içerisinde olmasına sebeptir. Bu anlam arayışına doğru bir şekilde ulaşırsa bilgelik ve hikmet sahibi olacağına tabii olduğunu dile getiren yazar bu eserin, okuyucusunda zihinsel bir farkındalık arayışı içerisinde olmalarını amaç edinerek yazdığını söylemiştir.

Eserin bölümlenmesine baktığımız zaman 79 alt başlıktan oluştuğunu görebiliriz. Bu başlıkların bazıları: *Günah Keçisi, Tanrım Beni Yavaşlat, Vazodaki Elma, Solon, Ezop ve Dil, Sende mi Brütüs, Sokrates'in Yargılanması ve Ölümü'dür*. Aslında isimlere baktığımızda da yazarın okuyucusuna bazı bilgelik hikâyeleriyle yaşama bakış açısı katmaya çalıştığını anlayabiliriz. İhtirasın, hırsın kötü bir şey olduğunu; bunu yapan kişilerin makamı ne olursa olsun sonunun kötü olduğunu bizlere anlatmaya çalışmıştır. Kitabın içerisinde bulunan *Baykuş'un Nuşirevan'a Anlattıkları* başlıklı hikâyede, hükümdar dahi olsan bu özelliklere sahip birinin gönülleri kazanamayacağını “*Ülkeler kılıçla alınır ama ancak adaletle yönetilir.*” sözüyle hikâyeyi bitirmesi, biz okuyuculara aslında bakmak ve görmenin aynı şey olmadığını anlatmaktadır. Her alt başlığın okuyucusuna yeni bir bakış açısı daha kazandırdığını görmekteyiz. Okuyucu eğer güzel bakmayı başarırsa eminim ki bu kitabı bitirdikten sonra olayları daha farklı değerlendirmeyi öğrenmiş olacaktır. İrfan Paksoy'un *Bilgelik Okumaları* kitabında okuyucusuna, okurken içerisinde bulunan yazdığı hikâyelerle hem tatlı bir gülümsetme yaşattığını hem de okuyucuya bilgi vererek öğrettiğini görmekteyiz. Tıpkı ismi gibi *bilgileri okutuyor ve okurken bilinleştiriyor*.

Kitabı okurken çok sürükleyici olduğunu fark ettiğimi ifade etmek istiyorum. Okuyucuyu ilk sayfada iç dünyasına alan bu eserin sürükleyici olmasındaki görüşüm ise genelde bize hayatta duyduğumuz şeylerin aslında nereden doğduğunu anlatması olduğunu düşünüyorum.

Bilgelik Okumaları sayesinde bildiğim şeyleri aslında tam da bilmediğimi öğrendim. Bu öğrendiğim bilgilerden bir kaçından söz etmek istiyorum. Kitabın ilk hikâyesi olan *Günah Keçisi*'nde günlük hayatta duyduğumuz ve kullandığımız tabir olan bu ibarenin nereden geldiği anlatılmaktadır. Bir diğer hikâyede öğrendiğim bilgi, çocukken bizlere anlatılan kaplumbağa ve tavşanın hikâyesinin bir şiir içerisinde geçtiği ve bu şiirin tanrıya yazılmış bir dua olduğunu, bu buluntunun Hititlerden kalma kalıntılar içerisinde bir Hitit duası olduğunu öğrendim. Ve cümlelerinin altını çizdiğim bu duanın bir kısmında “*Tanrım! Her gün bana kaplumbağa ve tavşanın hikâyesini hatırlat. Hatırlat ki yarışı her zaman hızlı koşabilenin bitirmediğini, yaşamda hızı arttırmaktan çok daha önemli şeyler olduğunu bileyim.*” Aslında güzel bakabilen okuyucuların bu cümleden birçok şey alabilmesini sağlamıştır yazar. Dünyada hızlı olmanın bir şeye yaramadığını, hızlanmak için hak yemenin kötü bir şey olduğunu ve bunlardan çok

daha fazla önemli şeyler olduğunu bizlere Hitit duasıyla sunmaktadır. *Vazodaki Elma* hikâyesinde Konfüçyüs'ün öğrencilerine verdiği hayat dersine kitabında yer vererek bizlere Konfüçyüs'ün öğrencilerine dediği “*Eğer bir şeyi zorla tuttuğunuzda, ulaşmak istediğiniz şeyi engellediğini görüyorsanız o zaman onu serbest bırakmalısınız.*” öğüdünü hatırlatarak çözemediğimiz sorunlara bakış açımızı değiştirdiğimizde farklı çözümler bulabileceğimizi öğretmek istemiştir. *Solon* adlı hikayede ise bir hükümdarın yapmaması gereken tutumlar sergilemesi üzerine hırsına yenik düşüp yapması ve yanılması sonucu ağlamasına “*Ağlamakla bir şey elde edemezsin.*” diye teselli edenlere karşı “*Ben de bunun için ağlıyorum ya zaten.*” cevabını vermesiyle ilgili olan bu hayatın içinden öyküyü okuyucusuna sunarak herhangi bir şey için karar almadan önce düşünmemiz gerektiğini, iş işten geçtikten sonra ağlamanın bir faydası olmayacağı konusunda bilinçlendirmeye çalışmaktadır. Kitapta hayat hikâyelerinden bahsederken tarihin tozlu raflarında kalan, zamanında büyük etkiler uyandıran ve günümüzde hala isimlerini sık sık duyduğumuz şahsiyetlere de yer verilmiştir.

Bu isimler ise dünyadaki biricik ve devamlı şeyin insanı en son bırakan duygu olan ümit olduğunu bizlere söyleyen Thales, ben hiçbir şey bilmediğimi biliyorum diyen Sokrates, mağara benzetmesiyle insanlara zincirlerini kırıp gerçekleri görebileceklerini anlatmaya çalışan Platon gibi felsefecilerden ve tarihe isim bırakmış devlet adamı olan Büyük İskender'den ve aynı zamanda da Büyük İskender'in, ünlü imparator Büyük İskender olmasaydım Diyojen olurum diye övgüyle bahsettiği Kinik Diyojen'den de bahsedilmektedir. Bu isimlerin yanı sıra, adaleti yaşadığı dönemde herkes tarafından bilinen ve Hz. Muhammed'in Müslüman olmadan öldüğü için üzüldüğü Sasani Devleti'nin hükümdarı olan Nuşirevan gibi önemli devlet adamlarına da yer verilmiştir.

Sonuç olarak bir okuyucu olarak fikrimce yazar İrfan Paksoy, bir Macar sözü olan “*Sarhoş mutlaka ayılır ama cahil asla...*” sözüyle okuyucularına, bu ufuk açan hikâyeleri kitabında derleyerek bizlere sunmuştur. “*Tarih çok şey söyler*” diyerek günümüzü anlamak, kavrayabilmek adına tarihe bakmamızı söylemiştir. Hayatı anlamak ve bakış açımızı değiştirmek adına güzel bir kaynak kitap olabileceğini düşündüğümden okuyuculara kesinlikle tavsiye ediyorum.